

sygn. akt **IX P (...)**

UZASADNIENIE

Powódka **M. B.** pozwem złożonym dnia 16 kwietnia 2019 r. w sprawie zarejestrowanej pod sygn. akt IX P (...) wniosła o zasądzenie na jej rzecz od pozwanego Przedszkola Publicznego (...) w S. kwoty 3.926,93 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od każdej miesięcznej zaległości, a także kosztami procesu. W uzasadnieniu wskazała, iż dochodzona pozwem kwota stanowi dodatek za wychowawstwo za okres od kwietnia 2016 r. do kwietnia 2019 r., którego w spornym okresie nie otrzymywała, choć pełniła funkcję wychowawcy oddziału w przedszkolu. Przedstawiła stan prawny kształtujący się w tym zakresie od 1997 r., podkreślając, że zarówno ustawa Karta Nauczyciela, jak i rozporządzenie wykonawcze nie zawierają definicji pojęć „klasy” i „oddziału”, a także „wychowawcy klasy”. Analiza zmieniających się aktów prawnych wskazuje, że ustawodawca zamiennie posługuje się kategorią „klasy” oraz „oddziału”. Natomiast pojęcie wychowawcy należy odnieść zarówno do szkoły, jak i przedszkola. Powołała się przy tym na orzecznictwo Sądu Najwyższego. W dalszej części wyводу powódka stwierdziła, że uchwała organu prowadzącego z 2009 r., która pozbawiła nauczycieli przedszkoli dodatku za wychowawstwo, ograniczając go do nauczycieli rocznego przygotowania przedszkolnego w szkołach, jest niezgodna z obowiązującymi przepisami i jako taka nie obowiązuje.

W dniu 23 maja 2019 r. Sąd wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, uwzględniając całość żądania.

Nakaz zapłaty został skutecznie zaskarżony przez pozwane Przedszkole Publiczne (...) w S. w sprzeciwie, gdzie wniesiono o oddalenie powództwa i zasądzenie od powódki kosztów procesu. Podniesiono także zarzut przedawnienia roszczenia za kwiecień 2016 r. W uzasadnieniu podniesiono, że w spornym okresie powódka nie otrzymywała dodatku za wychowawstwo, ponieważ nie powierzono jej funkcji wychowawcy grupy przedszkolnej „O”, tj. rocznego przygotowania przedszkolnego, a tylko w takim wypadku nauczyciel przedszkolny mógł otrzymać dodatek stosownie do regulacji uchwały Rady Miasta S.. Poza tym powierzenie wychowawstwa klasy następuje w drodze pisemnego powierzenia, umieszczanego w aktach osobowych. Powódka takiego dokumentu nie otrzymała. Pozwana następnie stwierdziła, że zajęcia prowadzone w przedszkolu nie mają charakteru zajęć dodatkowych, charakterystycznych dla wychowawcy szkolnego, lecz stanowią istotę pracy wszystkich nauczycieli przedszkoli. Nadto pozwana oświadczyła, że w wyniku zmiany uchwały powódka otrzymała prawo do dodatku za wychowawstwo z wyrównaniem od 1 września 2018 r.

Na rozprawie w dniu 15 listopada 2019 r. (k. 306) powódka ograniczyła powództwo w zakresie należności głównej co do kwoty 1.486,52 zł, co odpowiada świadczeniu za okres od września 2018 r. do kwietnia 2019 r. Podtrzymała roszczenie o zasądzenie ustawowych odsetek za ten okres, płatnych do dnia zapłaty, a nadto całość powództwa za okres od kwietnia 2016 r. do sierpnia 2018 r.

Pozwany wyraził zgodę na częściowe cofnięcie pozwu.

Powódka **M. P.** pozwem złożonym dnia 16 kwietnia 2019 r. w sprawie zarejestrowanej pod sygn. akt IX P (...) wniosła o zasądzenie na jej rzecz od pozwanego Przedszkola Publicznego (...) w S. kwoty 5.699,94 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od każdej miesięcznej zaległości, a także kosztami procesu. W uzasadnieniu wskazała, iż dochodzona pozwem kwota stanowi dodatek za wychowawstwo za okres od kwietnia 2016 r. do kwietnia 2019 r., którego w spornym okresie nie otrzymywała, choć pełniła funkcję wychowawcy oddziału w przedszkolu. Przedstawiła stan prawny kształtujący się w tym zakresie od 1997 r., podkreślając, że zarówno ustawa Karta Nauczyciela, jak i rozporządzenie wykonawcze nie zawierają definicji pojęć „klasy” i „oddziału”, a także „wychowawcy klasy”. Analiza zmieniających się aktów prawnych wskazuje, że ustawodawca zamiennie posługuje się kategorią „klasy” oraz „oddziału”. Natomiast pojęcie wychowawcy należy odnieść zarówno do szkoły, jak i przedszkola. Powołała się przy tym na orzecznictwo Sądu Najwyższego. W dalszej części wyводу powódka stwierdziła, że uchwała organu prowadzącego z 2009 r., która pozbawiła nauczycieli przedszkoli dodatku za wychowawstwo, ograniczając go do nauczycieli rocznego przygotowania przedszkolnego w szkołach, jest niezgodna z obowiązującymi przepisami i jako taka nie obowiązuje.

W dniu 23 maja 2019 r. Sąd wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, uwzględniając całość żądania.

Nakaz zapłaty został skutecznie zaskarżony przez pozwane Przedszkole Publiczne (...) w S. w sprzeciwie, gdzie wniesiono o oddalenie powództwa i zasądzenie od powódki kosztów procesu. Podniesiono także zarzut przedawnienia roszczenia za kwiecień 2016 r. W uzasadnieniu podniesiono, że w spornym okresie powódka nie otrzymywała dodatku za wychowawstwo, ponieważ nie powierzono jej funkcji wychowawcy grupy przedszkolnej „O”, tj. rocznego przygotowania przedszkolnego, a tylko w takim wypadku nauczyciel przedszkolny mógł otrzymać dodatek stosownie do regulacji uchwały Rady Miasta S.. Poza tym powierzenie wychowawstwa klasy następuje w drodze pisemnego powierzenia, umieszczanego w aktach osobowych. Powódka takiego dokumentu nie otrzymała. Pozwana następnie stwierdziła, że zajęcia prowadzone w przedszkolu nie mają charakteru zajęć dodatkowych, charakterystycznych dla wychowawcy szkolnego, lecz stanowią istotę pracy wszystkich nauczycieli przedszkoli. Nadto pozwana oświadczyła, że w wyniku zmiany uchwały powódka otrzymała prawo do dodatku za wychowawstwo z wyrównaniem od 1 września 2018 r.

W piśmie z dnia 3 września 2019 r. (k. 304) powódka ograniczyła powództwo w zakresie należności głównej co do kwoty 1.486,52 zł, co odpowiada świadczeniu za okres od września 2018 r. do kwietnia 2019 r. Podtrzymała roszczenie o zasądzenie ustawowych odsetek za ten okres, płatnych do dnia zapłaty, a nadto całość powództwa za okres od kwietnia 2016 r. do sierpnia 2018 r.

Powódka **J. D.** pozwem złożonym dnia 16 kwietnia 2019 r. w sprawie zarejestrowanej pod sygn. akt IXP (...) wniosła o zasądzenie na jej rzecz od pozwanego Przedszkola Publicznego (...) w S. kwoty 3.613,04 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od każdej miesięcznej zaległości, a także kosztami procesu. W uzasadnieniu wskazała, iż dochodzona pozwem kwota stanowi dodatek za wychowawstwo za okres od czerwca 2016 r. do kwietnia 2019 r., którego w spornym okresie nie otrzymywała, choć pełniła funkcję wychowawcy oddziału w przedszkolu. Przedstawiła stan prawny kształtujący się w tym zakresie od 1997 r., podkreślając, że zarówno ustawa Karta Nauczyciela, jak i rozporządzenie wykonawcze nie zawierają definicji pojęć „klasy” i „oddziału”, a także „wychowawcy klasy”. Analiza zmieniających się aktów prawnych wskazuje, że ustawodawca zamiennie posługuje się kategorią „klasy” oraz „oddziału”. Natomiast pojęcie wychowawcy należy odnieść zarówno do szkoły, jak i przedszkola. Powołała się przy tym na orzecznictwo Sądu Najwyższego. W dalszej części wyводу powódka stwierdziła, że uchwała organu prowadzącego z 2009 r., która pozbawiła nauczycieli przedszkoli dodatku za wychowawstwo, ograniczając go do nauczycieli rocznego przygotowania przedszkolnego w szkołach, jest niezgodna z obowiązującymi przepisami i jako taka nie obowiązuje.

W dniu 23 maja 2019 r. Sąd wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, uwzględniając całość żądania.

Nakaz zapłaty został skutecznie zaskarżony przez pozwane Przedszkole Publiczne (...) w S. w sprzeciwie, gdzie wniesiono o oddalenie powództwa i zasądzenie od powódki kosztów procesu. Podniesiono także zarzut przedawnienia roszczenia za kwiecień 2016 r. W uzasadnieniu podniesiono, że w spornym okresie powódka nie otrzymywała dodatku za wychowawstwo, ponieważ nie powierzono jej funkcji wychowawcy grupy przedszkolnej „O”, tj. rocznego przygotowania przedszkolnego, a tylko w takim wypadku nauczyciel przedszkolny mógł otrzymać dodatek stosownie do regulacji uchwały Rady Miasta S.. Poza tym powierzenie wychowawstwa klasy następuje w drodze pisemnego powierzenia, umieszczanego w aktach osobowych. Powódka takiego dokumentu nie otrzymała. Pozwana następnie stwierdziła, że zajęcia prowadzone w przedszkolu nie mają charakteru zajęć dodatkowych, charakterystycznych dla wychowawcy szkolnego, lecz stanowią istotę pracy wszystkich nauczycieli przedszkoli. Nadto pozwana oświadczyła, że w wyniku zmiany uchwały powódka otrzymała prawo do dodatku za wychowawstwo z wyrównaniem od 1 września 2018 r.

Na rozprawie w dniu 15 listopada 2019 r. (k. 306) powódka ograniczyła powództwo w zakresie należności głównej co do kwoty 1.486,52 zł, co odpowiada świadczeniu za okres od września 2018 r. do kwietnia 2019 r. Podtrzymała roszczenie o zasądzenie ustawowych odsetek za ten okres, płatnych do dnia zapłaty, a nadto całość powództwa za okres od kwietnia 2016 r. do sierpnia 2018 r.

Pozwany wyraził zgodę na częściowe cofnięcie pozwu.

Powódka **C. W.** pozwem złożonym dnia 16 kwietnia 2019 r. w sprawie zarejestrowanej pod sygn. akt IXP (...) wniosła o zasądzenie na jej rzecz od pozwanego Przedszkola Publicznego (...) w S. kwoty 3.259,51 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od każdej miesięcznej zaległości, a także kosztami procesu. W uzasadnieniu wskazała, iż dochodzona pozwem kwota stanowi dodatek za wychowawstwo za okres od września 2017 r. do kwietnia 2019 r., którego w spornym okresie nie otrzymywała, choć pełniła funkcję wychowawcy oddziału w przedszkolu. Przedstawiła stan prawny kształtujący się w tym zakresie od 1997 r., podkreślając, że zarówno ustawa Karta Nauczyciela, jak i rozporządzenie wykonawcze nie zawierają definicji pojęć „klasy” i „oddziału”, a także „wychowawcy klasy”. Analiza zmieniających się aktów prawnych wskazuje, że ustawodawca zamiennie posługuje się kategorią „klasy” oraz „oddziału”. Natomiast pojęcie wychowawcy należy odnieść zarówno do szkoły, jak i przedszkola. Powołała się przy tym na orzecznictwo Sądu Najwyższego. W dalszej części wyводу powódka stwierdziła, że uchwała organu prowadzącego z 2009 r., która pozbawiła nauczycieli przedszkoli dodatku za wychowawstwo, ograniczając go do nauczycieli rocznego przygotowania przedszkolnego w szkołach, jest niezgodna z obowiązującymi przepisami i jako taka nie obowiązuje.

W dniu 23 maja 2019 r. Sąd wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, uwzględniając całość żądania.

Nakaz zapłaty został skutecznie zaskarżony przez pozwane Przedszkole Publiczne (...) w S. w sprzeciwie, gdzie wniesiono o oddalenie powództwa i zasądzenie od powódki kosztów procesu. W uzasadnieniu podniesiono, że w spornym okresie powódka nie otrzymywała dodatku za wychowawstwo, ponieważ nie powierzono jej funkcji wychowawcy grupy przedszkolnej „0”, tj. rocznego przygotowania przedszkolnego, a tylko w takim wypadku nauczyciel przedszkolny mógł otrzymać dodatek stosownie do regulacji uchwały Rady Miasta S.. Poza tym powierzenie wychowawstwa klasy następuje w drodze pisemnego powierzenia, umieszczanego w aktach osobowych. Powódka takiego dokumentu nie otrzymała. Pozwana następnie stwierdziła, że zajęcia prowadzone w przedszkolu nie mają charakteru zajęć dodatkowych, charakterystycznych dla wychowawcy szkolnego, lecz stanowią istotę pracy wszystkich nauczycieli przedszkoli. Nadto pozwana oświadczyła, że w wyniku zmiany uchwały powódka otrzymała prawo do dodatku za wychowawstwo z wyrównaniem od 1 września 2018 r.

W piśmie z dnia 12 sierpnia 2019 r. (k. 302) powódka ograniczyła powództwo w zakresie należności głównej co do kwoty 1.486,52 zł, co odpowiada świadczeniu za okres od września 2018 r. do kwietnia 2019 r. Podtrzymała roszczenie o zasądzenie ustawowych odsetek za ten okres, płatnych do dnia zapłaty, a nadto całość powództwa za okres od kwietnia 2016 r. do sierpnia 2018 r.

Postanowieniami z dnia 11 lipca 2019 r. Sąd połączył do wspólnego prowadzenia i rozstrzygnięcia sprawy o sygn. akt IXP (...), (...) (...), (...) (...) i (...) (...).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

M. B. była zatrudniona w Przedszkolu Publicznym Nr 65 w S. od dnia 1 listopada 1994 r. do 31 sierpnia 2019 r., na stanowisku nauczyciela, w pełnym wymiarze czasu pracy.

M. P. była zatrudniona w Przedszkolu Publicznym Nr 65 w S. od dnia 19 lutego 2016 r. do 31 sierpnia 2019 r., na stanowisku nauczyciela, w pełnym wymiarze czasu pracy.

J. D. była zatrudniona w Przedszkolu Publicznym Nr 65 w S. od dnia 1 września 2004 r. do 30 września 2019 r., na stanowisku nauczyciela, w pełnym wymiarze czasu pracy.

C. W. była zatrudniona w Przedszkolu Publicznym Nr 65 w S. od dnia 1 września 1987 r. do 31 sierpnia 2019 r., na stanowisku nauczyciela, w pełnym wymiarze czasu pracy.

Niesporne, a nadto dowód: zaświadczenia o zatrudnieniu – k. 13, k. 85, k. 157, k. 231, świadectwo pracy w aktach osobowych powódki J. D., przesłuchanie powódek w charakterze strony - k. 306-309

J. D. w roku szkolnym 2015/2016 do dnia 7 czerwca 2016 r. przebywała na urlopie dla poratowania zdrowia.

Niesporne

W okresie od kwietnia 2016 r. do kwietnia 2019 r. M. B. pełniła funkcję wychowawcy grupy w przedszkolu – tak jak wszyscy nauczyciele, przy czym w okresie od września 2017 r. do sierpnia 2018 r. jako wychowawca oddziału „O”.

W okresie od kwietnia 2016 r. do kwietnia 2019 r. M. P. pełniła funkcję wychowawcy grupy w przedszkolu – tak jak wszyscy nauczyciele.

W okresie od 8 czerwca 2016 r. do kwietnia 2019 r. J. D. pełniła funkcję wychowawcy grupy w przedszkolu – tak jak wszyscy nauczyciele, przy czym w okresie od września 2017 r. do sierpnia 2018 r. jako wychowawca oddziału „O”.

W okresie od września 2017 r. do kwietnia 2019 r. C. W. pełniła funkcję wychowawcy grupy w przedszkolu – tak jak wszyscy nauczyciele.

Powódki nie otrzymały pisma o powierzeniu im tej funkcji, ponieważ w Przedszkolu Publicznym (...) w S. nie praktykowano wręczania takich pism.

Dowód: przesłuchanie J. S. za stronę pozwaną – k. 309, przesłuchanie powódek w charakterze strony - k. 306-309

Funkcja wychowawcy grupy była realizowana poprzez różne zadania, min. takie jak: tworzenie i realizowanie planu pracy dydaktyczno – wychowawczej zgodnie z podstawą programową, sporządzanie arkusza obserwacji dzieci, organizowanie spotkań z rodzicami (zebrań, indywidualnych konsultacji), organizowanie wycieczek, wyjść do teatru, sporządzanie diagnozy dla każdego dziecka, czy prowadzenie indywidualnej pracy wychowawczej. Wiązała się ona również z prowadzeniem dokumentacji związanej z pełnioną funkcją wychowawcy, dziennika zajęć, teczki wychowawcy, sporządzaniem sprawozdań czy tworzeniu arkuszy organizacyjnych.

Dowód: przesłuchanie J. S. za stronę pozwaną – k. 309, przesłuchanie powódek w charakterze strony - k. 306-309, przesłuchanie J. S. za stronę pozwaną – k. 309

Dyrektor Przedszkola Publicznego (...) zaprzestała naliczania powódkom dodatku za wychowawstwo, stosując uchwałę Rady Miasta S. nr (...) z dnia 15 kwietnia 2009 r. w sprawie ustalenia regulaminu określającego wysokość oraz szczegółowe warunki przyznawania nauczycielom dodatków: za wysługę lat, motywacyjnego, funkcyjnego, za warunki pracy oraz nagród i warunki obliczania i wypłacania wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw. W załączniku do uchwały – stanowiącym Regulamin – w § 12 wskazano, że dodatek funkcyjny przysługuje nauczycielowi, któremu powierzono wychowawstwo klasy lub wychowawstwo oddziału, w którym odbywa się roczne przygotowanie przedszkolne.

Otrzymały one ten dodatek tylko wówczas, gdy miały powierzone wychowawstwo oddziału rocznego przygotowania przedszkolnego („O”).

Dowód: uchwała Rady Miasta S. nr (...) z dnia 15 kwietnia 2009 r. w sprawie ustalenia regulaminu określającego wysokość oraz szczegółowe warunki przyznawania nauczycielom dodatków: za wysługę lat, motywacyjnego, funkcyjnego, za warunki pracy oraz nagród i warunki obliczania i wypłacania wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw wraz z Regulaminem – k. 16-27, przesłuchanie J. S. za stronę pozwaną – k. 309, przesłuchanie powódek w charakterze strony - k. 306-309

W dniu 5 lipca 2018 r. Rada Miasta S. podjęła uchwałę nr (...) o tożsamym tytule, gdzie w § 11 stanowiono, że nauczycielowi, któremu powierzono wychowawstwo klasy przysługuje dodatek funkcyjny.

Dowód: uchwała Rady Miasta S. nr (...) z dnia 5 lipca 2018 r. w sprawie ustalenia regulaminu określającego wysokość oraz szczegółowe warunki przyznawania nauczycielom dodatków: za wysługę lat, motywacyjnego,

funkcyjnego, za warunki pracy oraz nagród i warunki obliczania i wypłacania wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw wraz z Regulaminem – k. 28-41

Już po wytoczeniu powództw powódki otrzymały (w dniu 18 kwietnia 2019 r.) od pracodawcy dodatek za wychowawstwo za okres od września 2018 r. do kwietnia 2019 r., w związku z podjęciem przez Radę Miasta S. uchwały nr IV/105/19 z dnia 26 lutego 2019 r. zmieniającą uchwałę w sprawie ustalenia regulaminu określającego wysokość oraz szczegółowe warunki przyznawania nauczycielom dodatków: za wysługę lat, motywacyjnego, funkcyjnego, za warunki pracy oraz nagród i warunki obliczania i wypłacania wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw. Na podstawie tej uchwały w tabeli stanowisk, którym przysługuje dodatek funkcyjny wskazano wychowawcę klasy, wychowawcę oddziału przedszkolnego w przedszkolu i szkole.

Niesporne, a nadto dowód: uchwała Rady Miasta S. z dnia 26 lutego 2019 r. – k. 42

Dodatek za wychowawstwo był wcześniej każdorazowo naliczany w jego maksymalnej wysokości w Przedszkolu Publicznym (...) w S. i wynosił w okresie: do grudnia 2016 r. – 142,70 zł, od stycznia 2017 r. do marca 2018 r. – 144,52 zł, do sierpnia 2018 r. – 152,57 zł, do grudnia 2018 r. – 181,28 zł, do kwietnia 2019 r. – 190,35 zł.

Niesporne, a nadto dowód: przesłuchanie J. S. za stroną pozwaną – k. 309, wyliczenie – k. 14-15, k. 86, k. 158-159, k. 232-233

Wynagrodzenie zasadnicze M. B. wynosiło ostatnio kwotę 3.483 zł.

Wynagrodzenie zasadnicze M. P. wynosiło ostatnio kwotę 2.965 zł.

Wynagrodzenie zasadnicze J. D. wynosiło ostatnio kwotę 2.268 zł.

Wynagrodzenie zasadnicze C. W. wynosiło ostatnio kwotę 3.483 zł.

Dowód: pismo z dnia 21.02.2019 r. - k. 247 w aktach osobowych powódki M. B., pismo z dnia 21.02.2019 r. - k. 103 w aktach osobowych powódki M. P., pismo z dnia 21.02.2019 r. - k. 131 w aktach osobowych powódki J. D., pismo z dnia 21.02.2019 r. - k. 152 w aktach osobowych powódki C. W..

Sąd zważył, co następuje:

Powództwa okazały się zasadne niemal w całości.

Ich podstawę prawną stanowi § 5 pkt 2 lit. a) rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2005 r. w sprawie wysokości minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli, ogólnych warunków przyznawania dodatków do wynagrodzenia zasadniczego oraz wynagrodzenia za pracę w dniu wolnym od pracy (Dz.U. Nr 22, poz. 181 ze zm.). Zgodnie z jego treścią do uzyskania dodatku funkcyjnego uprawnieni są nauczyciele, którym powierzono sprawowanie funkcji wychowawcy klasy.

Sporna w sprawie była wykładnia § 5 pkt 2 lit. a) rozporządzenia z 31 stycznia 2005 r. i ustalenie, czy użyte w tym przepisie określenie "wychowawca klasy" obejmuje tylko nauczyciela, który sprawuje funkcję wychowawcy oddziału w szkole, czy też także nauczyciela, który sprawuje funkcję wychowawcy oddziału w przedszkolu (choćby będącego organizacyjną częścią szkoły – jak w tym wypadku). Chodzi tutaj przede wszystkim o wyjaśnienie znaczenia określenia "klasa", które w rozporządzeniu nie jest definiowane i nie ma także jego definicji w ustawie z 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (tekst jedn.: Dz.U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674 ze zm.) oraz ustawie z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn.: Dz.U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm.).

Zagadnienie to było przedmiotem uchwały Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2008 r. w sprawie I PZP 3/08, opubl. OSNP 2009/1-2/1, w której stwierdzono, że określenie „wychowawca klasy”, użyte w § 5 pkt 2 lit. a rozporządzenia

Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2005 r. w sprawie wysokości minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli, ogólnych warunków przyznawania dodatków do wynagrodzenia zasadniczego oraz wynagrodzenia za pracę w dniu wolnym od pracy (Dz.U. Nr 22, poz. 181 ze zm.), obejmuje zarówno nauczyciela, któremu powierzono sprawowanie opieki nad oddziałem w szkole (klasą), jak i nauczyciela, któremu powierzono sprawowanie opieki wychowawczej nad oddziałem w przedszkolu.

W uchwale tej Sąd Najwyższy zwrócił uwagę na wykładnię historyczną, systemową i funkcjonalną omawianych przepisów. Ze względu na brak ustawowej definicji pojęć „oddział” i „klasa”, a także „wychowawstwo klasy” i niedające stanowczych wskazań zakresów słownikowych tychże pojęć – wykładnia językowa nie dawała tu wystarczającego efektu. W takiej sytuacji należy sięgnąć do kolejnych metod wykładni. Wykładnia historyczna wskazuje na tożsamy charakter pojęć „oddział” i „klasa”. Dodatek za sprawowanie funkcji wychowawcy klasy istniał już wcześniej. Zasady wynagradzania nauczycieli publicznych przedszkoli, szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych są uregulowane w Karcie Nauczyciela (dalej – „Karta”) . Zgodnie z art. 3 pkt 1 tej ustawy, ilekroć jest w niej mowa o nauczycielach bez bliższego określenia - rozumie się przez to nauczycieli, wychowawców i innych pracowników pedagogicznych zatrudnionych w przedszkolach, szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych, a zgodnie z art. 3 pkt 2 tej ustawy, ilekroć jest w niej mowa o szkołach bez bliższego określenia - rozumie się przez to przedszkola, szkoły i inne placówki oświatowo-wychowawcze.

Zgodnie z art. 30 ust. 1 Karty, w brzmieniu tego przepisu ustalonym ustawą z 18 lutego 2000 r. o zmianie ustawy - Karta Nauczyciela oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 19, poz. 239), wynagrodzenie nauczycieli składa się z:

- 1) wynagrodzenia zasadniczego;
- 2) dodatków: za wysługę lat, motywacyjnego, funkcyjnego oraz za warunki pracy;
- 3) wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw;
- 4) nagród i innych świadczeń wynikających ze stosunku pracy, z wyłączeniem świadczeń z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych i dodatków socjalnych określonych w art. 54 Karty.

W Karcie nie zostały określone stanowiska i funkcje, które uprawniają do dodatku funkcyjnego. To zagadnienie zostało pozostawione do uregulowania w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania.

Zgodnie z art. 30 ust. 5 Karty, w brzmieniu tego przepisu ustalonym ustawą z 15 lipca 2004 r. o zmianie ustawy - Karta Nauczyciela oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2004 r. Nr 179, poz. 1845), minister właściwy do spraw oświaty i wychowania określa w drodze rozporządzenia między innymi "wykaz stanowisk oraz sprawowanych funkcji uprawniających nauczyciela do dodatku funkcyjnego oraz ogólne warunki przyznawania nauczycielom dodatku motywacyjnego" (art. 30 ust. 5 pkt 3 Karty). Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania określa w drodze rozporządzenia również wysokość stawek dodatków, o których mowa w art. 30 ust. 1 pkt 2 Karty, oraz szczegółowe zasady przyznawania tych dodatków dla nauczycieli poszczególnych stopni awansu zawodowego zatrudnionych w szkołach prowadzonych przez organy administracji rządowej (art. 30 ust. 7 Karty w brzmieniu tego przepisu ustalonym przez ustawę zmieniającą z 15 lipca 2004 r.). Natomiast dla nauczycieli szkół prowadzonych przez organy administracji samorządowej wysokość stawek dodatków, o których mowa w art. 30 ust. 1 pkt 2 Karty, oraz szczegółowe warunki przyznawania tych dodatków określa corocznie organ prowadzący szkołę w drodze regulaminu obowiązującego od 1 stycznia do 31 grudnia (art. 30 ust. 6 Karty w brzmieniu tego przepisu ustalonym przez ustawę zmieniającą z 15 lipca 2004 r.).

W art. 30 ust. 5, 6 i 7 Karty w brzmieniu poprzednio obowiązującym, ustalonym wyżej wymienioną ustawą zmieniającą z 18 lutego 2000 r., była zawarta regulacja zasadniczo zbieżna z regulacją obecnie obowiązującą. Poprzednio obowiązujące rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 11 maja 2000 r. w sprawie wysokości minimalnych

stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli, sposobu obliczania wysokości stawki wynagrodzenia zasadniczego za jedną godzinę przeliczeniową, wykazu stanowisk oraz dodatkowych zadań i zajęć uprawniających do dodatku funkcyjnego, ogólnych warunków przyznawania dodatku motywacyjnego, wykazu trudnych i uciążliwych warunków pracy stanowiących podstawę przyznania dodatku za warunki pracy oraz szczególnych przypadków zaliczania okresów zatrudnienia i innych okresów uprawniających do dodatku za wysługę lat (Dz.U. Nr 39, poz. 455 ze zm., dalej jako: rozporządzenie z 11 maja 2000 r.) stanowiło w § 3 pkt 2, że do uzyskania dodatku funkcyjnego są uprawnieni nauczyciele, którym powierzono "wychowawstwo klasy". Obowiązujące przed wyżej wymienionym rozporządzeniem rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 19 marca 1997 r. w sprawie wynagradzania nauczycieli (Dz.U. Nr 29, poz. 160 ze zm., dalej jako: rozporządzenie z 19 marca 1997 r.) przewidywało w § 20 ust. 1 pkt 1 dodatkowe wynagrodzenie "za wychowawstwo klasy" z podaniem odrębnie stawek tego wynagrodzenia w przedszkolach (lit. a) oraz w szkołach podstawowych, gimnazjach i szkołach ponadpodstawowych (lit. b). Zgodnie z ówczesnym brzmieniem Karty (t.jedn.: Dz.U. z 1997 r. Nr 56, poz. 357), wynagrodzenie nauczyciela składało się z wynagrodzenia zasadniczego i dodatków (art. 30 ust. 1 Karty), przy czym dodatki funkcyjne przysługiwały tylko z tytułu pełnienia funkcji kierowniczych (art. 32 Karty). Obecny dodatek funkcyjny za sprawowanie funkcji wychowawcy klasy oraz dawne dodatkowe wynagrodzenie za wychowawstwo klasy są więc tożsamymi rodzajowo dodatkowymi składnikami wynagrodzenia nauczyciela.

Skoro zatem rozporządzenie z 19 marca 1997 r. wyraźnie wyodrębniło stawkę dodatku za wychowawstwo w przedszkolach, a kolejne rozporządzenia stanowiły o prawie do dodatku, bez dzielenia jego wysokości na szkoły i przedszkola, to należałoby uznać, że intencją ustawodawcy przy poszczególnych zmianach nie było wyłączenie nauczycieli przedszkolnych z prawa do tego składnika, lecz zrównanie jego wysokości pomiędzy szkołami i przedszkolami.

Podobne wyniki daje także wykładnia systemowa. W wyżej wymienionych rozporządzeniach Ministra Edukacji Narodowej z 19 marca 1997 r., z 11 maja 2000 r. i z 31 stycznia 2005 r., regulujących wynagrodzenia nauczycieli, nie zostały zdefiniowane określenia "wychowawca klasy" i "klasa". Definicji tych określeń nie zawierają również Karta oraz ustawa o systemie oświaty. W przepisach SysOświatU występuje natomiast wielokrotnie pojęcie "oddział", które jest używane w celu określenia podstawowej jednostki organizacyjnej zarówno szkoły, jak i przedszkola, w ramach której jest realizowany proces oświatowo-wychowawczy. W przepisach tej ustawy występuje również określenie "klasa", z tym że jest ono używane w celu określenia poziomów nauczania w poszczególnych typach szkół (zob.: art. 16 ust. 8, art. 17 ust. 2, art. 61 ust. 1 i 2, art. 90g ust. 4, 5 i 8, art. 94a ust. 6 pkt 1). Pojęcie "klasa" w omawianym tutaj znaczeniu odnosi się tylko do szkół. Wychowanie przedszkolne, zgodnie z art. 14 ust. 1 SysOświatU, jest bowiem realizowane "w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych oraz w innych formach wychowania przedszkolnego". Ustalenie w SysOświatU, że w szkole podstawowej są oddziały przedszkolne (art. 14 ust. 1) i klasy od I do VI (art. 61 ust. 1), przemawia jednak raczej za uznaniem, że pojęcie "oddział" i "klasa" są synonimami, gdy chodzi o jednostkę organizacyjną, w ramach której jest realizowany proces oświatowo-wychowawczy, a nie za uznaniem, że pojęcia "klasa" i "oddział" mają odmienne znaczenie i sprawowanie opieki wychowawczej nad oddziałem przedszkolnym nie uprawnia do dodatku funkcyjnego z tego tytułu.

Wreszcie należy wskazać na wynik wykładni funkcjonalnej. Obowiązki spoczywające na nauczycielu, któremu powierzono funkcję wychowawcy klasy w szkole, oraz obowiązki spoczywające na nauczycielu, któremu powierzono sprawowanie opieki wychowawczej nad oddziałem przedszkolnym, nie są na tyle różne, aby upoważniały do różnicowania tych nauczycieli, gdy chodzi o prawo do dodatku funkcyjnego (wyrok NSA z 10 października 2007 r., I OSK 1194/07). Naczelny Sąd Administracyjny uznał, iż nie jest uzasadniony pogląd reprezentowany przez organy nadzoru, że funkcja wychowawcy klasy w szkole jest ściśle związana z wykraczającym poza realizację programu nauczania zakresem zadań i obowiązków nauczyciela, natomiast zadania i obowiązki opiekuńczo-wychowawcze nauczyciela w przedszkolu nie należą do jego zajęć i obowiązków dodatkowych, lecz stanowią część zadań i obowiązków wynikających z charakteru pracy nauczyciela przedszkolnego. Analiza zadań wychowawcy oddziału przedszkolnego dowodzi, że ma on dodatkowe obowiązki. Są nimi, między innymi, utrzymywanie kontaktów z rodzicami, współdziałanie z poradniami specjalistycznymi, prowadzenie kart obserwacji dzieci, prowadzenie

dziennika obecności, organizowanie wycieczek, zebrań. Są to zadania analogiczne do tych, jakie mają wychowawcy klas.

Przedstawione powyżej wyniki wykładni znajdują potwierdzenie w orzecznictwie. Orzecznictwo sądów administracyjnych dotyczące wykładni § 5 pkt 2 lit. a) rozporządzenia z 31 stycznia 2005 r. jest stosunkowo obszerne i może być uznane za utrwalone. Naczelny Sąd Administracyjny w wyrokach z 29 lutego 2006 r., I OSK 1287/06, niepubl., z 10 października 2007 r., I OSK 1194/07, z 12 października 2007 r., I OSK 1235/07 i z 19 października 2007 r., I OSK 1366/07 (opublikowanych w Centralnej Bazie Orzeczeń Sądów Administracyjnych), zajął stanowisko, że § 5 pkt 2 lit. a) rozporządzenia z 31 stycznia 2005 r. nie uprawnia do wyłączenia z kręgu adresatów tej normy nauczycieli przedszkoli, którym powierzono sprawowanie funkcji wychowawcy, a tym samym przyznanie w uchwale rady gminy dodatku funkcyjnego nauczycielowi w przedszkolu za sprawowanie funkcji wychowawcy oddziału przedszkolnego nie narusza art. 30 ust. 6 Karty i § 5 pkt 2 lit. a) tego rozporządzenia. Należy jednak stwierdzić, że w późniejszym wyroku z 12 marca 2008 r., I OSK 19/08, NSA zajął odmienne stanowisko i orzekł, że § 5 pkt 2 lit. a) rozporządzenia nie obejmuje nauczycieli przedszkoli, którym powierzono sprawowanie opieki wychowawczej nad oddziałem przedszkolnym. Na ten właśnie wyrok powołuje się strona pozwana. W uzasadnieniu tego wyroku NSA w ogóle nie odwołał się do wcześniejszych (licznych przecież) wyroków tego sądu, w których został sformułowany odmienny pogląd, oraz nie przedstawił argumentów prawnych, które spowodowały odejście od utrwalonego już w orzecznictwie NSA stanowiska, że nauczyciele przedszkolni, którym powierzono sprawowanie opieki wychowawczej nad oddziałem przedszkolnym, są objęci zakresem zastosowania § 5 pkt 2 lit. a) rozporządzenia z 31 stycznia 2005 r. W uzasadnieniu wyroku z 12 marca 2008 r. NSA ograniczył się do następującego stwierdzenia: "Przepis § 5 rozporządzenia z 31 stycznia 2005 r. nie pozostawia najmniejszych wątpliwości, że do uzyskania dodatku funkcyjnego uprawnieni są nauczyciele, którym powierzono:

- 1) stanowisko dyrektora lub wicedyrektora przedszkola, szkoły, placówki lub innej jednostki organizacyjnej, o której mowa w art. 1 ust. 1 i 1 a Karty, zwanej dalej "szkołą", albo inne stanowisko kierownicze przewidziane w statucie szkoły;
- 2) sprawowanie funkcji: a) wychowawcy klasy, b) doradcy metodycznego lub nauczyciela-konsultanta, c) opiekuna stażu, ponieważ zawarte w nim wyliczenie ma charakter wyczerpujący, a nie przykładowy. Oznacza to, że nie można przyznać dodatku funkcyjnego nauczycielom zajmującym inne stanowiska lub sprawującym inne funkcje niż wymienione w cytowanym przepisie rozporządzenia".

Z przytoczonego stwierdzenia wynikałoby, że NSA uznał w omawianym wyroku, iż określenie "wychowawca klasy" jest jednoznaczne i niebudzące żadnych wątpliwości na płaszczyźnie wykładni językowej i obejmuje tylko nauczyciela pełniącego funkcję wychowawcy klasy w szkole, a nie obejmuje nauczyciela przedszkola, któremu powierzono sprawowanie opieki nad oddziałem przedszkolnym. W ocenie Sądu jest to pogląd nietrafny.

Wyrok NSA z 12 marca 2008 r., I OSK 19/08, stanowiący widoczne odstępstwo od utrwalonej wcześniej linii orzecznictwa tego sądu i powodujący powstanie rozbieżności w tym orzecznictwie, nie zawiera tego rodzaju argumentów merytorycznych, które przemawiałyby za słuszością odstąpienia od wcześniej prezentowanych poglądów oraz podważałyby argumenty, którymi NSA w wyrokach z 29 listopada 2006 r., I OSK 1287/06, z 10 października 2007 r., I OSK 1194/07, z 12 października 2007 r., I OSK 1235/07 i z 19 października 2007 r., I OSK 1366/07, uzasadnił stanowisko, że nauczyciele przedszkolni, którym powierzono sprawowanie opieki wychowawczej nad oddziałem przedszkolnym, są objęci zakresem zastosowania § 5 pkt 2 lit. a) rozporządzenia z 31.1.2005 r. Nie zawiera też argumentów, które wymagałyby rozważenia (odniesienia się do nich) w niniejszej analizie.

Potwierdzenie powyższych poglądów znalazło się w powołanej na wstępie uchwale Sądu Najwyższego - Izby Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych z dnia 8 lipca 2008 r. (I PZP 3/08), której towarzyszy obszerne i przekonujące uzasadnienie. Sąd w pełni je podziela.

Nie zmieniały postaci rzeczy uchwały prawa miejscowego podjęte przez Radę Miasta S.. Mianowicie wysokość i warunki przyznawania określonych dodatków określa uchwała organu prowadzącego szkołę, wydawana przez organ

prowadzący na podstawie art. 30 ust. 6 Karty Nauczyciela. Zgodnie z treścią art. 91d pkt 1 Karty kompetencję tę wykonują odpowiednio rada gminy, rada powiatu, sejmik województwa.

Uchwała zawiera jako załącznik regulamin wynagradzania nauczycieli. Zgodnie z delegacją wskazaną w treści art. 30 ust. 6 Karty regulamin określa szczegółowe warunki i wysokość stawek dodatków za wysługę lat, motywacyjnego, funkcyjnego oraz za warunki pracy, szczegółowe warunki obliczania i wypłacania wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw oraz wysokość i warunki wypłacania nagród i innych świadczeń wynikających ze stosunku pracy, o ile nie zostały one określone w ustawie lub w odrębnych przepisach.

Należy jednak podkreślić, że regulamin wynagradzania nauczycieli nie może modyfikować ustawy, regulować odmiennie niż ustawa zasad dotyczących dokonywania czynności z zakresu prawa pracy, czy też odmiennie określać podmioty uprawnione do dokonywania czynności z zakresu prawa pracy w imieniu pracodawcy (wyr. WSA we Wrocławiu z 5 września 2006#r., IV SA/Wr 396/05, Legalis). Z tego względu nie można przyjąć, że uchwała Rady Miasta S. mogła skutecznie ograniczyć uprawnienie do dodatku za wychowawstwo wynikającego z przepisów prawa powszechnie obowiązującego w randze ustawy oraz rozporządzenia.

Konsekwencją było zasądzenie na rzecz powódek dochodzonych przez nie roszczeń, których samych sama wysokość nie była sporna, a jak wynika z zeznań dyrektora pozwanego Przedszkola – J. S. - dodatek za wychowawstwo w pozwanej placówce każdorazowo naliczany w jego maksymalnej wysokości.

Powództwo podlegało jednakże oddaleniu w niewielkiej części w zakresie roszczeń powódek M. B. i M. P. z powodu podniesienia skutecznego podniesienia przez pozwanego zarzutu przedawnienia co do żądania dodatku za wychowawstwo za miesiąc kwiecień 2016 r.

Zgodnie z art. 291 § 1 k.p. w zw. z art. 91c ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela - roszczenia ze stosunku pracy ulegają przedawnieniu z upływem 3 lat od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne. Termin wypłaty wynagrodzenia dla nauczycieli wynika z art. 39 ust. 3 Karty Nauczyciela, zgodnie z którym wynagrodzenie wypłacane jest nauczycielowi miesięcznie z góry w pierwszym dniu miesiąca. Jeżeli pierwszy dzień miesiąca jest dniem ustawowo wolnym od pracy, wynagrodzenie wypłacane jest w dniu następnym. Termin zapłaty dodatku za wychowawstwo za miesiąc kwiecień 2016 r. to zatem dzień 1 kwietnia 2016 r., a termin jego wymagalności to dzień 2 kwietnia 2016 r. Powództwa w niniejszej sprawie wniesiono w dniu 16 kwietnia 2019 r., a więc po upływie 3 – letniego okresu przedawnienia. Stąd też kwoty zasądzone na rzecz powódek M. B. i M. P. pomniejszono o kwotę 142,70 zł, co do której oba powództwa oddalono.

Niezasadnie natomiast pozwany podniósł zarzut przedawnienia co do roszczenia powódki J. D., która nie domagała się dodatku za wychowawstwo za miesiąc kwiecień 2016 r., tylko dopiero za czerwiec 2016 r.

Częściowemu oddaleniu podlegało też roszczenie powódki J. D. o zasądzenie odsetek ustawowych za opóźnienie od dodatku za wychowawstwo za miesiąc sierpień 2017 r. Powódka domagała się ich bowiem (najpewniej z powodu omyłki) od dnia 2 maja 2017 r. zamiast od dnia 2 sierpnia 2017 r.

Rozstrzygnięcie o ustawowych odsetkach oparto na art. 481 k.c. w związku z art. 300 k.p. Jak wskazano wyżej, termin wypłaty wynagrodzenia dla nauczycieli zgodnie z art. 39 ust. 3 Karty Nauczyciela, to pierwszy dzień miesiąca z góry, a jeżeli pierwszy dzień miesiąca jest dniem ustawowo wolnym od pracy, wynagrodzenie wypłacane jest w dniu następnym. Ustawowe odsetki należało zatem zasądzić od dnia następującego po dniu zapłaty zgodnie z ww. przepisem.

Na podstawie art. 355 k.p.c. Sąd umorzył postępowanie co do każdego powództwa w części dotyczącej roszczeń za okres od września 2018 r. do kwietnia 2019 r., a więc co do kwoty 1.486,52 zł. Odsetki ustawowe za ten okres zasądzone jednak, zgodnie z żądaniem pozwu od dnia wymagalności poszczególnych roszczeń do dnia zapłaty, tj. do dnia 18 kwietnia 2016 r.

Rygor natychmiastowej wykonalności nadano na podstawie art. 477² §1 k.p.c. do wysokości jednomiesięcznego wynagrodzenia zasadniczego każdej z powódek, a jeżeli kwota zasądzona na ich rzecz była niższa od kwoty zasądzonej – rygor ten nadano w całości.

O kosztach procesu orzeczono w oparciu o przepis art. 98 § 1 i 3 oraz art. 100 k.p.c. Pozwany powinien ponieść koszty procesu w postaci kosztów zastępstwa procesowego w całości, ponieważ powódki tylko w niewielkiej części uległy przeciwnikowi. Wzięto pod uwagę, że w zakresie objętym cofnięciem powództwa to powódki należało uznać za stronę wygrywającą, skoro przyczyną cofnięcia była zapłata spornej kwoty już po wytoczeniu powództwa. Stawka kosztów zastępstwa procesowego dla powódek M. B., J. D. i C. W. wynosiła 675 zł (§ 9 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1800 ze zm.), a dla powódki M. P. 1.350 zł (§ 9 ust. 1 pkt 3 w zw. z § 2 pkt 3 ww. rozporządzenia).

Sąd na podstawie art. 113 ust. 1 w zw. z art. 13 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art. 98 k.p.c. nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego Szczecin - Centrum w S. kwotę 514 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych, tj. 5% od kwot zasądzonych na rzecz wszystkich powódek jako opłatę od pozwu, od uiszczenia której powódki były ustawowo zwolnione.

ZARZĄDZENIE

1) (...)

2) (...)

3) (...)

4) (...)

(...)